

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	10 gi. — kr.
za pol leta . . .	5 " — "
za četrt leta . . .	2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	8 gi. 40 kr
za pol leta . . .	4 " 20 "
za četrt leta . . .	2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika izide prihodnja šte-
vilka „Slovenca“ v četrtek.

Prošnja do g. deželnega predsednika.

Ministerstvo je izdalo ukaz zaradi ravnopravnosti češkega jezika v Česki in na Moravi. V teh dveh deželah pa je mešano prebivalstvo in vendar ima slovanski jezik v veljavo stopiti; kako je neki to, da slovenščina ne pride do veljave v Kranjski, ki se sme čisto slovanska dežela imenovati? Zakaj bi se nam odrekalo, kar se je dovolilo Čehom? Naši sodnijski in politični, pa tudi drugi uradi se prav malo ozirajo na narodno ravnopravnost, in v mestih, na pr. v Ljubljani, razpošiljajo ljudem samo nemške pozive. Pri tem se sklicujejo na nek ministerski ukaz, da imajo le stranke, ki so nemščine popolnoma nezmožne, pravico, da se jim slovenski piše. Če pogledamo na ukaz, ki je ravno prišel za Česko, moramo spoznati, da je temu za nas veljavemu ravno nasproten, ker tam se mora pisati v tistem jeziku, ki ga stranka zahteva. Naš vrednik pa je od deželne sodnije naravnost zahteval, naj se mu slovenski piše, pa ta oblastnija mu je to odbila, sklicevaje se na omenjeni ministerski ukaz. Če mi nemški znamo, naučili smo se tega jezika na svoje stroške, in nismo dolžni, uradnikom na ljubo, odreči se svojim narodnim pravicam. Ta ukaz je nasproten §. 19 drž. osn. postav; pa če bi prav dober bil, vendar je neopravičeno popolnoma

nemško uradovanje v Ljubljani: ukaz sam pravi, da so ljudje nemščine nezmožni opravičeni, zahtevati slovensko uradovanje; pa naši uradi nam niti te skromne koncesije ne rešpektirajo, kajti oni pošiljajo tudi takim Ljubljančanom, ki so nemščine nezmožni, le nemške pozive. Misel, da v Ljubljani vsak nemški zna, je popolnoma napačna. Mi ne govorimo od poslov, ki le redko dobro nemški znajo, ampak v mislih imamo hišne posestnike in obrtnike v Krakovem, Trnovem, Kurji vasi in še mnogo drugih celó v sredi mesta, ki ne znajo nič nemški, pa vendar se uradi na te prav nič ne ozirajo.

V prvi vrsti tedaj prosimo g. dež. predsednika, naj bi različne urade blagovolil opomniti na ta gotovo veljavni ministerski ukaz.

V drugi vrsti pa izjavljamo, da s tem za zmirom še ne moremo biti zadovoljni. Kajti vsled tega ukaza imajo pravico do narodne ravnopravnosti le taki, ki nemški ne znajo; tisti pa, ki so se nemški naučili, se kaznujejo s tem, da so izključeni iz svojih rojakov, in da morajo trpeti tuje uradovanje! Če je to logično, potem je tudi logično, ako se g. Jeranu pošiljajo pozivi v arabskem, g. dr. Zarniku v angleškem, g. Klunu v francoskem jeziku, ker so teh jezikov zmožni. Mi pa nečemo z uradi vaditi se v tujih jezikih, ampak zahtevamo, da zavolj nas nastavljeni uradniki občujejo z nami v domačem, maternem jeziku, ne gledé na to, ali nemški znamo, ali ne. Zato je naša druga prošnja ta, naj se naš spošto-

vani in pravični g. predsednik potegne za to, da bo vlada tudi za Kranjsko zaukazala enako povelje zastran jezikov, kakor se je to zgodilo za Čeha. Mi bi smeli še več zahtevati, ker naša dežela ni mešana, kakor Češka, ampak čisto slovenska, pa za prehodni stan bomo zadovoljni tudi z enakim ukazom, kakor je bil za česke dežele proglašen. Ta naša želja je popolnem naravna in sama v sebi opravičena. Ako so nekteri uradniki našega jezika nezmožni, naj se prestavijo v nemške kraje, kamor jih srce vleče, kakor so pokazali še pri vseh volitvah; mi jim iz srca privoščimo, da pridejo v lepe nemške kraje, kjer se ne sliši „grdi“ slovenski jezik, kateri jim je bil vedno tako zoper!

Da bi se morala cela dežela zavoljo nekterih uradnikov nemški učiti, to je menda vendar že „ein überwundener standpunkt“, in tisti, ki vedno še na tem stališču stojé, ne spadajo več v naš čas, oni so zastareli!

Ker zaupamo v pravičnost našega g. predsednika, upamo, da tega našega klica ne bode prezri!

Angleško ministerstvo in slovanski jug.

Pri zadnjih volitvah je pala konservativna stranka in z njo tudi Dizraelijevo ministerstvo. Nek strah je naenkrat prešinil vse slovanske protivnike v Evropi. Ne le judovski žurnalisti, temuč tudi celó višji diplomatični krogi so bili popolnoma raz sebe po izidu angleških

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

(Dalje in konec.)

Kakor življenje, taka smrt.

„Kvartopirska družba“ pri Jurji, kakor so ljudje rekli učitelju Dolencu, Mihi, Roku in Jurju, se je žalostnega konca Janezevega močno vstrašila; posebno Mihi je bilo žal zanj, ker je tako gladko znal govoriti in še gospódo za nos voditi ter se še „hudiča ni bal“ — je rekel Miha. Roček pa, ko je zvedel od Jurja, da je Janez isto noč pri njem trkal na vrata, pa mu Juri ni hotel odpreti, je rekel: „Škoda! Ga je gotovo zeblo reveža, potem si je šel pa domú zakurit. Če bi mu bil Juri odprl, bi oni konec naše vasi ne bil pogorel.“

„Tak sem pa nemara jaz kriv požara?“ — praša Juri.

„I, kolikor toliko gotovo“, odgovori Roček.

„Glej ga no, tepca“ — se zadere Juri — „kje imaš pa pamet? Meniš, da bom jaz pod streho vzel človeka, kterege žandarji love?“

„No, sramovati se ti ga treba ne bilo, saj si še slabši od njega!“

„Mir, mir, možje“ — seže vmes učitelj, ko zapazi, da tako zbadanje je najlepši vvod za sijajen pretep; — „kdo bo igral, če nobeden ne gleda, kake karte ima! Zdaj je Roček prišel že dvakrat v „lebet“, jaz igram.“

„Vrag naj igra“ — zagromi Roček in vrže karte po mizi — „jaz ne plačam nič. Pojva Miha, naj ta dva kvartata sama, ki tako dobro znata.“

Miha, ki je tudi bil, kakor navadno, ves drobiž zgubil, pa imel pri krčmarji tudi že lepo vrsto številčk s kredo zapisanih, vstane in gre za Rokcem. Učitelj in Juri se smejeta, ker dobro veda, da bota oba jutri gotovo zopet prišla. Po poti pravi Roček Mihi:

„Meni se strašno čudno zdi, da pri kartah zgubljava vselej le midva; ali si že videl, da bi bil kedaj učitelj ali Juri kaj zgubil?“

„Res, skoro se ne spomnim. Imata oba strašno srečo pri kartah.“

„Ne, veš Miha, če bi le to bilo. Jaz sem pa zapazil, da si Juri zna pomagati in učitelj je z njim zastopljen.“

„Kaj praviš, Roček? Da bi naju goljufala? Prokletu, saj sem že jaz tudi skoro kaj tacega zapazil. Bi bilo vendar prečudno, da bi samo njima hodile tako dobre karte v roko. Jaz sem Jurju od kvartanja in pijače dolžan že čez 100 glđ. in mu bom moral vso pšenico dati, da bo plačan.“

„Jaz ravno tako. Saj ti povem, po pravici to ni, ju morava vjeti pri tem, potlej bo pa druga pela.“

Potem pogovoru se zmenita Miha in Roček, da bota drugi večer malo pila, pač pa

imela pri igranju uho in oko odprto in gorje tistemu, ki ga zasačita pri goljufiji, naj bo učitelj ali Juri!

Dobro je uganil Juri, ko je rekel, da bota drugi večer gotovo prva pri njem zopet Miha in Roček. Prišla sta vesele volje, za njima učitelj in ko so vsi trije okoli mize, pride Juri s kartami in igra se prične. Zgubljala sta zopet le Miha in Roček, a ta pot bolj zato, ker sta preostro gledala Jurju in učitelju na prste.

„Miha, Miha“ — reče smehljaje se Juri — „že zopet si v „lebetu“ za 1 glđ. 50 kr. Kaj je to?“

Ali kakor blisk skoči Miha kvišku in vdari z vso močjo Jurja po desni roki, da jo ta bolečin umakne; pri tem pa padejo mu izza rokava trije „asi.“ Miha jih brž pobere in reče Rokcu:

„Ti pa zdaj one karte preštej, če so vse.“

„Mojih kart ne bo nobeden štel“ — zareži pa Juri — „prej plačajta, kar sta mi dolžna, lumpa!“

„Kdo je lump?“ — gromi Miha jeze zelen.

„Tisti, ki dolgove dela. Plačaj, potlej pa razsajaj. Daj mi to, kar si mi dolžan!“

„Tu imaš“ — zarujove Miha, v roki se mu zabliska nož, ki se ta hip pogrezne globoko v Jurjeva prsa, da kri škropne do stropa. S strašnim krikom se zgrudi zabodeni; učite-

volitev. Bismarku so bili vsi njegovi načrti, kako bi Slované pod krinko nemško-avstrijske zveze pritiskal, kako oviral Rusijo v njenem delovanju na jugu Slovanom v korist. Mislil je, da se tej zvezi pridruži tudi Anglija, in on bo potem z avstrijsko in angleško pomočjo mojstroval vso Evropo. Zdaj se mu je pa po volji angleškega naroda vse skazilo.

Poslednja tolažba slovanožrcev v Evropi je bila še, da Slovanom prijazni Gladstone ne pride na vladno krmilo. Govorilo se je, da ga kraljica ne mara, Hartington ali Granville pa nista taka prijatelja balkanskih Slovanov. A drugače je prišlo. Noben zgoraj omenjenih mož ni hotel sprejeti predsedništva angleškega ministerstva, oba sta priporočila kraljici Gladstone za edino sposobnega moža, stati na čelu angleške liberalne vlade. S tem sta dva državnik pokazala, da odobrujeta politiko Gladstonovo, zato ga bota kot uda novega kabineta podpirala. Tako je postal od vseh slovanskih sovražnikov toliko sovraženi mož predsednik angleške vlade.

Da bo ta sprememba v politiki Anglije imela velike nasledke v evropski politiki, ne smemo dvomiti. Bismark se je tega silno prestrašil, in upa Slovanom prijaznejšo politiko v orjentu le zavirati, če ustanovi zopet zvezo treh cesarjev, tako zabrani zvezo Anglije z Rusijo, in pridobi ruskega carja za svoje namene. Mi se nadejamo, da Rusija ne pojde Bismarku na limance. Če bi pa se res ustanovila tricarska zveza, ne bo stalna, ker bo le umetna in pr tinaravna. Po naravnem potu slovanofilij v Rusiji kmalo dobe vrh in ti za tako zvezo ne marajo.

Gladstonov program v orijentalni politiki je, da balkanske dežele morajo pripasti balkanskim narodom. Podoben program ima tudi Rusija. Tudi ona se ni vojevala s Turčijo, da bi prisvojila si turška ozemlja, a le da osvobodi balkanske narode. Ona je ustanovila svobodno Bolgarijo, neodvisno Srbijo, Črnogoro, in Rumunijo. Zato boste Anglija in Rusija hodili enaka pota v orijentalni politiki. Angleški narod bo pa podpiral to politiko, ker tako se bodo vzhodni narodi bolj povzdignili in obo-

gateli, tako bodo zamogli več angleških obrtnijskih izdelkov pokupiti; to bo koristilo angleški obrtniji in trgovini.

Gladstone ne namerava na enkrat osmanskega cesarstva iz sveta pomesti. On ve, da to ne gre brez velikih težav. On hoče izpeljati reforme v Turčiji. Zato je pa treba, da se turška vlada postavi pod evropsko nadzorstvo. Da bi Turčija na same prazne tirjatve izpolnila reforme, ni misli, za to bo treba vednega nadzorstva. Drugo vprašanje je, ali je mogoče reformirati turško državo. Nek dunajsk list je že naravnost Gladstonu neuspeh pripovedoval. Kakor Beakonsfieldu se to ni posrečilo s pomočjo Mithada, tako se tudi Gladstonu ne bo. V Turčiji manjka sposobnih sil v nižji administraciji za izpeljavo reform. Treba je pa pomisliti, da med reformami Mithada paše in onimi, katere misli vpeljati Gladstone, je velik razloček. Mithaa je nameraval turško cesarstvo centralizirati, zato je ustanovil centralni parlament, in tako se gibajoče slovanske sile potlačiti misli z osmansko večino. Obljube o boljšanji stanja in enakopravnosti kristjanom so bile le pesek v oči, da njegovih pravih namer ne bi spoznali. Vse to kažejo volilni redi v turško zbornico, po katerih so bili kristjani v svojih pravicah prikrajšani. Za svoje namene se ve da je Mithad moral iskati uradnikov med Turki samimi. Da med lenimi Osmani ni spodobnih moči za administracijo, se nobeden ne bo čudil. Gladstone pa misli dati večjo avtonomijo posameznim balkanskim deželam. Te dežele so po večini slovanske in grške. Za upravo teh provincij se bodo vzeli uradniki iz Slovanov in Grkov. Te narodnosti pa nimajo še dovolj duševnih sil, da je reformiranje mogoče. Tako misli Gladstone ravno protivno od Beakonsfielda in Mithada. Poslednja sta hotela centralizirati in povikšati moč in delokrog carigradske vlade; Gladstone pa hoče omejiti delokrog carigradske vlade, in dati večjo samoupravo provincijam; potem se bo osmanska sila popolnoma zgubila, in kristjanski narodi bodo zamogli krepiti se in duševno napredovati. S časom se bodo bolj tesno združili in vedno večjo samostojnost zadobili; na-

posled turška država postane nepotrebna in nemogoča v Evropi, in sami balkanski narodi bodo vrgli Turčijo čez Bospor in na njeno mesto stopi zveza balkanskih dežel. Tako bo orijentalno vprašanje rešeno v prid jugoslovanstvu in v prid civilizirane Evrope. Te ideje zastopa Gladstone, in ne more se reči, da so neizpeljive. Evropa bo hvaležna Angleški in liberalcem, če na ta način spravijo orijentalno vprašanje iz sveta.

Da bo Rusija podpirala te angleške namere, ni dvomiti. Ruski zastopniki sami so se v carigradski konferenci izrekli za samopravo balkanskih dežel. Tako bo Rusiji odvzela Anglija prav za prav le nekaj dela iz njenih ramea.

Najprvo delo, ki čaka Gladstone v orijentu, je združenje Bolgarije, da se najštevilnejši balkanski narod, Bolgari okrepe in da turška dá reforme, obljubljene v Berlinu tudi drugim balkanskim narodnostim. V tem jo bo gotovo podpirala Rusija in vse Slovanstvo, tega želimo vsi Jugoslovani. Dalje bode treba skrbeti, da se ves srbski živelj bolj združi, če se že brž Srbiji ne pritakne, pa bo treba vse Srbe pod turško oblastjo združiti v eno skupino; ravno tako Grkom in Albancem dati večjo avtonomijo.

Kako bo pa z Bosno in Hercegovino, in kako z našim kulturnim poklicom na vzhodu? Bosna pripada k srbskemu narodu, zato bi po Gladstonovih načelih se morala pridružiti skupini turških Srbov, ali pa dati Srbom. Če pa Bošnjaki in Hercegovinci se izreko za to, da hočejo ostati pod avstrijsko oblastjo, Gladstone ne more po svojem načelu nasprotovati. Zato moramo mi v Bosni in Hercegovini si skušati pridobiti prijateljstvo prebivalcev, tam delati slovansko politiko, ne pa širiti germanizacije in madjarizma.

Gladstone se je izrekel za narodno enakopravnost, zato mora Avstrija vpeljati narodno enakopravnost najprej v domačih deželah, če hoče kaj prodirati na izhod. Drugače nam boste protivili Anglija in Rusija. Le modra narodna in trgovinska politika zamore vikšati naš vpliv

lja popade groza, da beži s sobe, kar more, za njim Rokec, kričaje Mihi:

„Zdaj pa le idiva. Ti si preveč storil. Učitelj gre ljudi klicat.“

„Ej, ne bo jih klical ne“ — grči Miha ljut kakor tiger, ko je kri videl — „če sem že enega, kaj, če še drugega.“

In drvi kakor besen za učiteljem, kateri je bil zavil na stransko pot za vasjo. Učitelj ne nadjajoč se, da bi kdo tekla za njim, kmalu vstavi tek in gre počasnejših korakov, kar pribuči kakor hudournik za njim Miha in ko se Dolenec ozre, že mu pade po glavi kol, da se brez krika zgrudi na tla. V tem hipu priteče Rokec in vjame kol, ki je bil že namenjen za drug udarec na tleh ležečemu, ter reče:

„Ne bodi no živina, Miha! Saj ima dosti tudi ta. Ali boš nocoj vso vas pobil?“

„Tebe že še, saj te ni škoda“ — grči Miha, — pa Rokec mu izvije kol ter ga vrže daleč proč, potem gresta vsak svojo pot.

Hrup pri Jurji je bil zbudil nekoliko ljudi, pa nobeden ni maral iti gledat, kaj je; vsak je rekel: „so se že kvartopirci malo skavsali med seboj, nič ne de, če kateri ktero po glavi dobi, saj so je vsi vredni.“ — Luč je bil Rokec ugasnil in tako je bil v Brežki vasi zopet ponočen mir.

Ne povsod. Miha je prilomastil domu in zbudil Barbo z osorno besedo:

„Daj mi denarja, kar ga je domá. Kje ga imaš?“

Kaj bo imela reva, ki je morala za vse skrbeti! Zato ne reče drugega ko: „Čemu ti bo? Saj si že vsega sit še preveč.“

„Daj mi denarja, pravim“ — pa rohni še huje Miha.

„Kje ga bom vzela, za božjo voljo“ — stoka uboga Barba in krik zbudil tudi otroke.

„Daj mi ključ, ga bom sam poiskal!“

„Na jih, da boš sit, Bog se usmili!“

Otroci zaženo jok, ker se boje za mater, a Miha zarenči nad njimi, da se vsi pod odejo skrijejo, prižge luč in preišče vse shrambe. Denarja najde le par srebrnih dvajsetic — darove otrokom o birmi in krstu — a ne smilijo se mu; potem zaveže v culo še boljše obleke in se obrne proti vratom.

„Joj, moj Bog, ti si krvav, Miha“ — zajechi Barba, ko zagleda moža spredej; — „kaj pa je? kam greš še tako pozno?“

„Nikamer“ — renči Miha, pihne luč, vrže ključe na tla in gre. Barba je v strašnih skrbih, otroci se začno zopet ihteti, a mati jim reče:

„Molimo, otroci, za očeta.“

In mali molijo za materjo, dokler jim usmiljeni zaspanec ne zatigne oči, da zapo-

redoma vtihnejo. Le Barbe se zaspanec ne usmili, jutranja zora jo vidi objokanih oči in Mihe še zmiraj ni domú. Kam je šel? Revica! Ni jej bilo dolgo skrbeti, jutranje solnce že jej je prineslo novico, kakoršne se nikdar nadjala ni.

Ko Jurja zjutraj ni bilo tako dolgo na beli dan, gre sosed njegov gledat, kaj je, ker je sinoči toliko krika bilo v krčmi. Strah in groza! Na tleh leži Juri v strjeni krvi, še mu smrtni nož tiči v prsih, s katerih je pregnal življenje, a truplo je mrzlo, neobčutljivo. Ves bled dere ven in zažene krik, da priteko ljudje skup. Strmé pač in groza jih prehaja, pa pravega obžalovanja ni. „Saj si boljše smrti skoro zaslužil ni“ — so rekli nekteri, drugi pa: „To je kazen za krivo prisego.“

„Kdo neki ga je?“ — praša eden.
„I, kdo drugi, kakor Miha ali pa Rokec! Saj so bili sinoči vsi skup. Učitelj ga menda ni. Gad je gada umoril.“

To je splošna sodba ljudi, ki sklenejo vse pustiti, kakor je, naj župan to naznani v mesto, da pride komisija pregledat vse.

„Za mejo leži še eden“ — priupije mlad pastir — „ne vem, kdo je, če ni naš učitelj.“

Vsi dero za njim in najdejo učitelja. Krvni in ko ga vzdignejo, zapazijo, da je živ. Tega nesó domú in polože na posteljo, češ, bo že k sebi prišel, ker mu nič ni. Mežnar-

na izhodu. Sicer je pa v tem obziru že mnogo izgubljenega v sled preveč Turkom in Madjarom prijazne vnanje politike pri orientalnih narodih; te zmote se bodo dale težko, ali pa nikoli popraviti.

Če naša država ne dobi prave veljave na izhodu, so zato nemški ustavoverci in Madjari odgovorni. Tudi naše trgovinske razmere stoje tam jako neugodno, mi smo vedno odlašali trgovinsko pogodbo s Srbijo; in bati se je, da bi se ta počasnost na nas samih ne maščevala. Če bomo hodili dalje enaka pota, bodo nas v vsem drugi narodi, Angleži, Rusi in Francozi prehiteli.

Gladstonovo ministerstvo ne bo nič prav prijazno Avstriji. Naši oficijozni so tega poštenega moža malo preveč obirali, da bi nam mogel še prijazen biti. Sicer je pa Gladstone tudi prijatelj laškega kraljestva. Če to pomislimo, lahko razumemo ojstre besede tega državnika proti nam. Sicer pa mislimo, da se bodo dale dobre razmere med Anglijo in nami ohraniti, če Avstrija popusti svojo neslovausko politiko v orientu pri novih dogodkih, ki se bodo tam godili.

Sicer pa moramo biti jako previdni. Mogoče je tudi, da se kmalo vname nov boj na izhodu, v kterega bomo mi zamotani, in morali braniti svoje interese. Potem je mogoče, da bomo morali se pokoriti za prejšnje grehe avstrijske Slovanom sovražne politike. Najbolje bi bilo, da bi se Avstrija z Rusijo in Anglijo na podlagi narodne enakopravnosti pogodila o orientalni politiki. Mi nočemo sklepati, kaj se bo v bodočnosti godilo, le toliko je gotovo, da naš položaj ni najboljši, in da nam v kritičnih časih nemška zveza ne bo nič koristila.

Kar pa Slovanstvo zadeva, bo novi prevrat v Angliji gotovo mnogo koristil. Balkanski Slovani si bodo bolj opomogli in to bo koristilo v narodnem in kulturnem obziru vsem Jugoslovanom in vsemu Slovanstvu. Slovani smo v duševnem obziru tesno zvezani, če se en del povzdigne, to vsem drugim koristi. Gladstonova vlada bo pospeševala osvobodjenje balkanskega slovstva. Če se pa ustanovi zveza balkanskih držav, bo ta po večini slovanska in taka država bo imela velik vpliv na avstrijsko Slovanstvo. Z okrepljenjem srbskega

naroda v kneževini in Turčiji se bo začelo gibati Srbstvo v Ogrski in povzdigovati se Hrvatska; tako bo potem madjarski hegemoniji odzvonilo. Kakor je rusko-turška vojska in prisvojenje Bosne vrglo ustavoverce to stran Litve, tako bodo daljne Slovanom prijazne spremembe na iztoku vrgle Madjare oni stran Litve.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 14. maja.

Državni zbor je podaljšal kupčijsko pogodbo z Nemčijo, ker ni bilo časa, da bi se ta pogodba bolj temeljito in bolj na korist Avstriji prenovila.

Groß Wurmbrand je stavil predlog, naj se nemščina proglasi za državni jezik. Dr. Herbst pa je hotel imeti razgovor o narodni ravnopravnosti na Češkem. Ako bi bila ta predloga k prvemu branju prišla, gotovo bi se bila burna debata vnela in zborovanje ne bi moglo do binkošti končano biti; zato je poslanec Dunajevski predlagal, naj se ta dva predloga odložita za drugo zasedanje. Večina je ta predlog sprejela, — na veliko jezo centralistov.

Ustavoverni poslanci so imeli skupen banket za slovo, ter tam jako razburjeno govorili in napadali vlado in federaliste. Herbst je izobčil ministra Stremayra iz ustavoverne stranke. Posebno so milovali one tri poslance iz gorenje Avstrije, katerih volitev je bila zavržena, ter kričali, da je federalistom sila več ko pravica. Naj bi se raje svojega vladanja spominjali, kako so oni vsigdar nam krivico delali in še postavijo in ustavo prelomili, ako jim je to prav kazalo za strankarske namene!

Med **nemškim ljudstvom**, posebno na Češkem, se neprenehoma sčuje, naj ne trpi ravnopravnosti Slovanov, in res se oglašajo mnoge nemške občine zoper znani ukaz zaradi ravnopravnosti jezikov. Bolgari, ki so jih Turki na stotine poklali in obesili, niso mogli huje kričati o grozovitosti turški, nego zdaj kričé ti Velikonemci „o zatiranji nemštva v Avstriji.“

Srditost ustavovercev je tolika, da nemški poslanci iz Česke niso hoteli skleniti kompromisa s českimi za volitve v **delegacije**, ampak so same Nemce volili, čeravno imajo le 3 glasove večine. Ravno tako so štajarski liberalci odbili vsak kompromis s konservativci in Slovenci. Nasprotno pa se je dosegel tak kompromis med moravskimi poslanci in bila sta voljena dva Nemca, en Čeh in eden od velikih posestnikov, ki stojé bolj nad strankami. Za Kranjsko je voljen Hohenwart. Danes je menda zadnja seja državnega zbora, in potem grede poslanci domu. Koncem maja ali pa početkom rožnika se skličejo menda deželni zbori.

Še zmirom se govori, da bo Taaffe dal svojo ostavko, pa da bo ministerstvo le nekoliko predrugačil; on sam pa ostane. Centralisti so vsi poparjeni, ker so mislili, da bodo kar prisilili Taaffeja k odstopu, in na krmilo postavili ministerstvo Mannsfeld Pretis-Süss-Plenerjevo; pa to jim je spodletelo, in Taaffe bolj trdno stoji, ko prej. Svoj žolč zdaj zlivajo po časnikih in po oštarijah, ker jim naša stranka v državnem zboru pridno usta zapira.

Vnanje države.

Gladstone se je nasproti avstrijskemu poročniku izjavil, da je on le zato Avstriji nasprotoval, ker je mislil, da ona še dalje na iztok prodirati hoče; zdaj pa da je o tej zadevi pomirjen. Tudi je rekel, da on želi in upa, da se bo Avstrija s svojimi Slovani porazumela. S tem je hotel pokazati avstrijskim Slovanom svoje simpatije.

Na **Nemškem** zdaj preganjajo jude. Tako se vse spreobrne. Ni še dolgo, kar so imeli judje prvo besedo v deželi, ter vriskali, ko je vlada zapirala duhovnike, kakor vriskajo zdaj na Francoskem, ker vlada preganja jezuite. Pa tudi tam se zna obrniti, da se bodo še jezuiti smejali, judje pa jokali. Hodie mihi, cras tibi!

Dunajski „Tagblatt“ prinaša malo verjetno novico, da je **Rusija** zahtevala že zdaj posredovanje o Turčiji zaradi albanskega upora. Prišlo bo sicer prej ali slej do tega, pa do zdaj je le „Tagblatt“ to zvedel, ker njegovi bralci potrebujejo vedno veliko „paprike.“

jeva Marijana, ki mu je stregla, pa vendar zapazi na glavi njegovi strašno bulo, zato se jej zdi, da bo treba poslati po zdravnika.

„Čemu?“ — pa se oglasi eden — „saj bo prišel tako s sodnijsko komisijo. Ta čas mlademu gospodu ne bo nič hudega, morebiti je tudi on pri Jurji kaj vjel ali pa so mu fantje Kalške vasi posvetili domu, ko je šel k Zajčevi Micki vasovat. Zakaj pa ponoči okoli lazi? Se li to spodobi učitelju?“

Lahko bi to, kar se je zdaj godilo po Brežki vasi, obširneje popisoval, pa bi bilo prezamudno. Toraj zopet le kratke črtice.

Z mesta je prišla še tisti dan komisija z žandarji. Ker so vsi dolžili Rokca in Miho, so žandarji prijeli brž prvega, zadnjega ni bilo nikjer najti. Rokec je tudi brž vse po pravici povedal, a vendar je moral, ker mu niso prav verjeli, iti z žandarjem v mesto v zapor vsaj tako dolgo, da se resnica izve. Rokec je škripal z zobmi, pa mu vse nič ni pomagalo; vklejen je korakal pred žandarjem v mesto.

Učitelja Dolenca je zdravnik našel že pri popolni zavednosti, le glavo je imel hudo oteklo. Vedel je še vse, kar se je zgodilo, dokler on ni dobil po glavi; kateri ga je pa vdaril, Rokec ali Miha, tega ni vedel pove-

dati. Zdravnik je ukazal močiti glavo z vodo, čez par dni bo oteklina že odjenjala, in potem bo dobro, ker hujega vsaj zdaj ni še čutiti.

Jurjevo truplo so razparali in pregledali, potem so ga zagreblili in odšla je komisija, le dva žandarja sta prežala na Miho, če bi se kje prikazal. In prikazal se je. Ves potr, skesan in pobit je prišel že tretji dan žandarju sam naproti, mu pomolil roke, da ga zveže, in prosil le, da bi še enkrat smel videti svoj dom in svojo rodovino. Žandar mu to dovoli in v hiši je bil strašen jok, a najobupneje je jokal Miha sam, ki je padel pred vsemi svojimi na kolena ter prosil jih z vklejenima rokama odpuščenja. Potem je šel z žandarjem v ječo, od koder ga ni bilo več nazaj.

Preiskava se je pričela, Miha ni ničesar tajil, še več: sam se je obdolžil krive prisega zoper gospoda župnika, ki čisto po nedolžnem v ječi sedi. Se vé, da je po tem naznanilu prijela sodnija zavoljo krive prisega tudi Rokca, kateri je enako prisegel. Ali ta je tajil, dokler mu ni bil Miha postavljen pred obraz, ki ga je ogovoril tako:

„Nič ne taji, Rokec! Saj vidiš, da je eden izmed nas že sojen od Višega, jaz se bom

rad podvrgel sodbi, zá-te je pa tudi bolje, če se tu spokoriš, dokler je še čas, da ti bo tudi Bog milostljiv, na kterega tako dolgo nisva več verovala. Vidiš mene, kakšen sem, ko bo tebe vest prijela, boš tudi tak.“

Skesanost prej tako trdovratnega Mihe gane Rokca, da se vdá. Nasledek tega je ta, da sodnija naglo vkrene vse, da se ima gospod župnik brž z ječe spustiti in vsa sodba ovreči. Imel je še par tednov sedeti, a vendar je bil naznanila vesel, še bolj pa tega, da je nedolžnost njegova na dan prišla.

Predno pa je šel domú, mu je sodnik naznanil, da Rokec in Miha prav lepo prosita, da bi hotel priti k njima, če mu je mogoče odpustiti jima hudobije in krivice, ktere sta mu storila. Kdo je bil te želje in prošnje bolj vesel, ko gospod župnik! Nemudoma se podá k njima v ječo in ginljivo je bilo videti, kako sta ga oba skesano prosila odpuščenja in kako radovoljno jima je gospod župnik odpustil tolažijó ju, naj voljno trpita, kar sta zaslužila, potem jima bo tudi Bog milostljiv.

Po nevihti jasno.

Brežka vas je po potovki brž zvedela dogodbe v mestu, in kako veselje je bilo! Moški so hiteli po najviše smreke za maje,

Domače novice.

V Ljubljani, 15. maja.

(Volitev v Trebnjem) se je včeraj vršila ob obilnem vdeleževanju volilcev. Izvoljen je bil kandidat narodnega centralnega volilnega odbora gosp. Peter Grasselli s 117 glasovi enoglasno. Slava volilcem!

(Prepoved.) Ljubljanski župan g. Lašan je prepovedal čitalničnim pevcom iti v nedeljo Hrvatoma naproti z zastavo, ravno tako ne smejo ti v mesto z razvito zastavo; pri izletu na Rožnik ne sme po poti godba gosti. Si bodo pač Hrvatje svojo mislili o starem birokratskem županu in njegovem „liberalizmu.“ Se vé, da se je zoper to čudno prepoved vložila pritožba do deželne vlade. — Radovedni smo, bi li „nepriustranski“ gospod Lašan dal tudi tako prepoved, če bi prišlo v Ljubljano kako nemško ali nemčursko društvo.

(Naš mestni magistrat) res vselej kako dobro ugane, ki je kakor pest za oko. Zdaj n. pr. dá kopati globok veliki kanal v Šelenburgovih ulicah ob pošti in Maličevi hiši, da je cesta že ves teden zadelana in morajo ljudje hoditi skoz Maličevo dvorišče. Ta kraj je najbolj obiskovan v celi Ljubljani in o Binkoštih pride veliko tujcev sem, ki bodo pač strmeli nad razdžano in zaprto glavno cesto. Ker je v teh ulicah tudi čitalnica, kamor pridejo Hrvatje, bi skoro človek nekaj mislil; tako, kakor pri nas, vsaj nikjer ne kopljejo kanalov in tudi ob takih časih ne.

Razne reči.

— Za župana izvoljen je bil v Metliki za umrlim gosp. Hessom tamošnji zdravnik gosp. Zalokar. Čudno, da v tako narodnem mestu, kakor je Metlika, za nemškutarjem pride na županovo mesto zopet nemškutar.

Poslanica.

Prezviseeni gosp. nadškof goriški, J. Gollmayr, bodo 23. t. m. obhajali 25letnico svojega posvečenja. Spodobilo bi se, da bi temu vrlému našemu rojaku in starčku o tej priliki častitala tudi kranjska dežela ali vsaj kranjska duhovščina. Moja misel je ta: Naj bi vsi dekani po Kranjskem v imenu svojih duhovnov

dekleta in žene so pletle vence in šopke, šivale zastavice in trakove, fantje so pripravili možnarje, — vse za sprejem ljubljenelega gospoda župnika. Petelinov oče se je s tremi možmi sam peljal v mesto po gospoda in ko je pripeljal se ž njim do vasi nazaj, kak pök, kak vrisk, kako petje, kako zvonjenje! Vse je bilo na nogah, vse praznično oblečeno. Gospod župnik je bil tako ginjen, da ni mogel izustiti nič drugega ko: „Bog z vami vsemi, otroci moji!“

Se vé, da je blazega gospoda silno bolelo, kar se je v njegovi odsotnosti zgodilo v vasi. Tolažil pa se je on, kakor vaščani vsi, s tem, da je zdaj zamorjen tisti kužni duh, ki je bil po Janezu zatrošen v vas, in da bo zdaj o lepem miru kmalu zopet poravnana škoda, katero je napravil.

In to se je čuda naglo godilo. Pogorelcem so sosedje in okoličani obilno pomagali z lesom, delom, denarjem in drugim blagom, da so na pogorišči stale kmalu lepše in večje hiše, kakor pred požarom.

O koncu šolskega leta je šel tudi mladi učitelj Doleneč, nekaj zato, ker ni bil priljubljen, še več pa, ker se je na višem mestu

(in tudi ljudstva) pisмено ali pa telegrafično biagemu starčku častitali. Saj je tako več duhovnov na Kranjskem, ktere so prevzvišeni jubilarant v mašnike posvetili, zato hvala in čast!

A. T.

Eksekutivne dražbe.

18. maja. Janez Kepirec (1) iz Podreč (5455) v Kranji; Janez Petrič (3) iz Velesovega (2620) v Kranji; Jaka Jugovic (1) v Loki (965); Marija Rozman (1) iz Dvorske vasi (750) v Radolici; Vekoslav Mahnič (3) iz Planine (4840) v Logatcu; Roza Pleškovič (3) v Mokronogu (2664).

19. maja. Jur Šušteršič (1) iz Jezera (5276) v Ljubljani; Matej Švigelj (3) iz Goričice (7580) na Vrhniki; Anton Slivar (3) v Senožočah; Jernej Stegel (3) iz Oreheka v Postojni; Anton Jerina (1) iz Gornje vasi (5820) v Logatcu; Janez Rožanec (1) iz Topola (2101) v Logatcu; Franc Mihelec (1) iz Martinovega hriba (5503) v Logatcu; Jožef Dragolič (1) iz Cirknice (830) v Logatcu; Jakob Simšič (3) iz Mrzlega polja v Postojni; Gašper Jeraj (1) iz Dornic (3733) v Kranji; Fr. Devjak (1) v spod. Logatcu (5851); Ognjevit Hladnik (1) iz Ravnika (5370) v Logatcu; Peter Udovič (1) iz Rožanc (1140) v Logatcu; Jur Vičič (1) iz Slinice (597) v Logatcu; Boštjan Selan (1) iz Viča (2340) v Ljubljani; Janez Peršin (1) iz Št. (941) v Ljubljani; Jožef Civha (2) iz notranje Gorice (5000) v Ljubljani.

20. maja. Janez Gantar (1) iz Zavratca (2660) v Idriji; Tomaž Tušar (1) v Idriji (320); Miha Markovič (3) iz Studenca (762) v Zatični; Anton Kramar (1) iz Doba (1840) v Zatični; Andrej Čuk (3) iz Lom (2578) v Idriji.

21. maja. Antonija Kožar (1) v Črnomlji (2200); Janez Osterman (1) v Črnomlji (380); Janez Nagode (1) iz Hraš (2010) v Postojni; Peter Muhvič (1) iz srednje Radunce (525) v Črnomlji; Miha Simončič (1) iz Vinice (1260) v Črnomlji; Marija Malič (3) iz Dragotuša (115) v Črnomlji; Miha Kumše (1) iz Gorice (211) v Črnomlji; Marija Plut (1) iz Krupe (762) v Črnomlji; Janez Cimerman (1) iz Ručetne vasi (100) v Črnomlji; Kazimir Kolanti (1) v Radečah (1295).

22. maja. Miha Marot (3) iz Brloga, v Laščah; Valant. Zaplotnik (1) iz Rupe (1792) v Kranji; Matija Oberstar (3) iz Slatnika, v Ribnici; Matija Dejak (1) iz Gorenje vasi (412) v Ribnici; Jožef Hribar (1) iz Čreteža (153) v Ribnici; Franc Intihar (1) iz Vrbljen (986) v Ljubljani; Franc Zadnikar (3) iz Dobrave (2000) v Ljubljani; Anton Pengov (3) iz Pešate (1327) v Ljubljani; Janez Primec (2) iz Iške vasi (3743) v Ljubljani.

zameril zavoljo družbe, v katero je zahajal; in ker je bil v tem tudi više drug veter pihnil, je stopil na njegovo mesto zopet stari učitelj in fara je bila zadovoljna.

Miha je v ječi umrl, zdravniki so rekli, da mu je srce počilo. Barba si je potem bolj opomogla, ker ni bilo več zapravljevca pri hiši.

Rokec je prestal svojo kazen zavoljo krive prisege in prišel domú ves spreobrnjen, da je postal eden najpridnejših in najpobožnejših vaščanov.

Petelinova mati je kmalu umrla za opešanjem, za njo je šel naglo tudi Petelin pod mirno zemljo. Smrt je bila obema lahka; za njim je bil za župana voljen njegov zet Matevž.

Po tolikih nevihtah je zopet mir in zadovoljnost v Brežki vasi, bralno društvo cvetelo pod predsedstvom učitelja, in gospod župnik je zopet židane volje — spoštovan od vseh faranov.

Če kak deček kaže porednost, pa pravijo ljudje:

„Iz tega bo pa že zopet kak Petelinov Janez.“

Umri so:

24. apr. Franc Eichalter, realke učencec, 19 l., za jetiko; Marija Mekinec, delavca otrok, 4 za slabostjo; Jovana Maixner, uradnika žena 32 l., za mrzlico; Janez Kapelj župnik v pokoj, 83 l., za slabostjo; Anton Ložar, delavec, 50 l., za jetiko;

25. apr. Jera Jezaršek, delavke otrok, 3 dni, za slabostjo; Roza Grumberger, strežaja otrok, 5 l.; Franc Urbanec, delavca otrok, 14 m., za slabostjo;

26. apr. Matija Čop delavec, 56 l., za mrtuđom; Jera Kovač, gostačka, 72 l., za pljučnico; Reza Vilar, bajtarja žena, 73 l.; Martin Jelovčan, gostač, 68 l., za pljučnico; Janez Lukanec, delavca otrok, 3 l.; Liza Drnovšek, gostačka, 63 l., za jetiko;

27. apr. Jožef Hudolin posestnik, 30 l., za jetiko;

28. apr. Matija Poje, delavec, 18 l., za mrzlico; Izidor Haniš, godec, 39 l., za jetiko;

29. apr. Janez Osanič, delavec, 29 l., za pljučnico; Janez Prinčič, delavec, 34 l., za prisadom na pljučih; Jakob Marenko, 82 l., za slabostjo;

1. maja. Karl Bivic, dekle otrok, 4 m., za pljučnico; Janez Straus, mizar, 50 l., za vodenico;

2. maja. Franc Lampe, delavca otrok, 1 l., za slabostjo; Jovana Trsnik, gostačka, 45 l., za vodenico;

3. maja. Marija Pastator, gostačka, 56 l., za slabostjo; Marija Bizjak, bajtarja hči, 21 l., za jetiko.

3. maja. Tomaž Trček, delavec, 61 l., poškodovan;

4. maja. Jur Martinak, delavec, 48 l., na jetrih bolan; Franc Rudolf, delavec, 58., za jetiko;

5. maja. Jozefa Papič, cigararica, 24., za jetiko;

Denarstvene cene 15. maja.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	72.65	72.80
5% renta v srebru	72.70	72.85
4% renta v zlatu (davka prosta)	89.05	89.20
Srečke (lozi) 1854. l.	123.50	124.25
„ „ 1860. l. celi.	131.20	131.60
„ „ 1860. l. petinke	132.25	132.75
Premijski listi 1864. l.	167.50	168.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	102.50	103.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	101.—	101.—
Ogerske po 5%	94.—	94.50
Hrvaške in slavonske po 5%	94.—	96.—
Sedmograške po 5%	93.10	93.60
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	830.—	840.—
Unionske banke	106.60	106.80
Kreditne akcije	276.30	276.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	790.—	800.—
Angio-avstr. banke	137.—	137.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 glđ. a. v.	177.—	177.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	123.50	120.—
„ „ 50 „ „ „	62.50	65.—
Budenske „ 40 glđ. a. v.	44.25	45.—
Salmove „ 40 „ „ „	52.50	53.—
Paiffi-jeve „ 40 „ „ „	42.—	42.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	43.50	44.—
St. Genois „ 40 „ „ „	45.—	45.50
Windischgräts-ove „ 20 „ „ „	37.—	37.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	33.50	34.—
Ljubljanske	23.50	24.—
Srebro in zlato.		
Ces. cektini	5.61	5.63
Napoleonsd'or	9.49	9.50

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne vlite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(15) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi stare ure na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.